

УДК 81'253-027,21-027,22
DOI <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.4.2/03>

Головня А. В.

Національний авіаційний університет

Щербина А. В.

Національний авіаційний університет

Гастиницикова Л. О.

Національний авіаційний університет

ВИДИ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ ТА СФЕРИ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ

У статті розглядаються особливості усного перекладу, його основні види та сфери застосування. Автори досліджують основні риси усного перекладу, коротко охарактеризовують історичні аспекти появи та розвитку такого виду перекладу. Визначається, що при усному перекладі створення тексту перекладу може відбуватися або паралельно сприйняттю оригіналу, або після того, як завершиться сприйняття оригіналу. В статті детально описано основні види усного перекладу, а саме специфіку виконання послідовного перекладу, синхронного перекладу та «нашіптування». Автори дослідили та визначили основні сфери застосування усного перекладу (суспільний переклад, переказ під час переговорів, переклад у сфері охорони здоров'я, переклад для судових органів та інші.). Не зважаючи на спільні риси фахової діяльності усного, кожна сфера застосування безпосередньо впливає на вимоги, які висуваються до таких фахівців. В статті також наведено фактори, які визначають складність синхронного перекладу: психофізіологічний дискомфорт, який пов'язаний з тим, що потрібно і говорити, і слухати одночасно; психічне напруження пов'язане з тим, що доповідача не можливо зупинити і неможливо попросити повторити сказане; психічне навантаження, пов'язане з великою аудиторією слухачів і складністю виправити помилку перекладу; психофізіологічне навантаження, пов'язане з швидким темпом мови, синхроніст повинен говорити швидко, інакше «відстане» від доповідача. Таким чином за лічені секунди усний перекладач повинен вловити зміст сказаного і перекодувавши його іншою мовою, висловити мовними засобами і уже стежити за подальшим потоком мови, щоб вловити наступне речення.

Ключові слова: переклад, усний переклад, синхронний переклад, послідовний переклад, «нашіптування».

Постановка завдання. На сьогоднішній день робота усних перекладачів є неймовірною, оскільки це і величезна відповідальність, певного роду виклик самому собі, але й неоціненний досвід. Жодним технологіям світу не під силу впоратися із таким складним завданням як одночасне прослуховування, сприйняття та відтворення отриманої інформації мовою перекладу, при цьому мова може йти про білінгвальний варіант, тобто перекладач буде для замовника перекладати його висловлення, а також висловлення партнерів. Для цього перекладачу необхідно використати свої сенсорні, моторні та когнітивні навички. Звичайно технології не стоять на місці і ми вже маємо певні програми для усного перекладу, але вони ще неостаточно перевірені і підійдуть швидше для побутових цілей, аніж під час проведення переговорів чи міжнародних конференцій. Отже, процес оволодіння усним перекладом відбувається

за рахунок формування та розвитку навичок та вмій орієнтування в вихідному тексті, пошуку перекладацьких рішень та їх реалізації в умовах паралельного проходження цих процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед провідних зарубіжних науковців, що займаються питаннями усного перекладу, слід зазначити Д. Гарстон, Х. Діаз Синтаса, І. Гамб'є, Р. Дженні, Г. Готліб та ін. Серед вітчизняних науковців, які присвятили свої роботи теоретичному вивченню поняття «усний переклад», можна назвати Н. Зінукову, І. Корунець, О. Ребрій, Т. Крисанову та М. Мельник.

Постановка завдання.

В контексті євроінтеграційних процесів України, проведення низки міжнародних переговорів, симпозіумів, конференцій, спрямованих як на залучення більш активної підтримки з боку світової спільноти України з метою припинення військової

агресії Російської Федерації та відновлення житлових, фінансових ресурсів України під час війни та після перемоги нашої держави, особливо актуальним постає питання вивчення аспектів усного перекладу, класифікації його видів та визначення основних сфер застосування. Поряд з неймовірною самовідданою роботою наших віськових, медиків та багатьох інших учасників боротьби України з військовою агресією Російської Федерації, не останню роль відіграють перекладачі, яких постійно залучають як для проведення міжнародних переговорів, так і для супроводження іноземних делегацій, які прибувають в Україну, щоб на власні очі побачити нещувні наслідки нападу Російської Федерації на Україну. Зазначимо, що роботи вистачало, як усним перекладачам, так і письмовим, на долю яких припало забезпечення наших військових україномовними інструкціями до різних одиниць військової техніки, що надходила від наших міжнародних партнерів, допомога в перекладі медичної документації для постраждалих з метою безперешкодного отримання необхідної медичної допомоги закордоном, переклад інформаційних матеріалів для висвітлення правдивої і актуальної ситуації в іноземних видання та різних медійних ресурсах, щоб мінімізувати вплив російської пропаганди, яка перекичує факти, спотворює дійсність та намагається таким чином виправдати свої жадливі військові злочини. Проте в даній статті зосередимо увагу на усному перекладі, тому основним завданням постає визначення поняття «усний переклад», встановлення ключових відмінностей синхронного та послідовного перекладу, а також огляд сфер їх застосування.

Виклад основного матеріалу.

Перекладач – це професія, яка має ґрунтовне історичне коріння, проте активного розвитку і надзвичайної потреби набула не так давно. Розглянемо коротко історичну еволюцію виникнення і розвитку професії перекладача (Рис. 1). Так, хоча усний переклад набув широкого поширення в післявоєнний період, коли під час Нюрнберзького процесу було створено синхронний переклад для вирішення комунікаційних проблем, усний переклад фактично існував з часів Стародавнього Єгипту.

Існують також записи перекладачів у Стародавній Греції та Римській імперії, і робота перекладачів не зазнала значних змін протягом століть, навіть у Середньовіччі та епоху Великих географічних відкриттів. Така ситуація тривала до Паризької мирної конференції в 1919 році, коли політики почали говорити іншими мовами, крім французької, офіційної мови дипломатії. Це відкрило шлях до багатомовності. Зростання важливості міцних бізнесових зв'язків призвело до того, що жестів вже було недостатньо, і так з'явилися перші усні перекладачі. Перші записи про тлумачення походять з третього тисячоліття до нашої ери. Деякі ресурси Стародавнього Єгипту вказують на те, що діяльність в основному була пов'язана з державним управлінням. Інші стародавні цивілізації, наприклад, Стародавня Греція та Римська імперія, однак, задокументували існування перекладачів, пов'язаних з іншими сферами: адміністрацією, торгівлею, релігією та армією. Протягом Середньовіччя перекладачі все ще працювали в монастирях (де були монахи багатьох різних національностей), у радах (супроводжували проповідників в інших

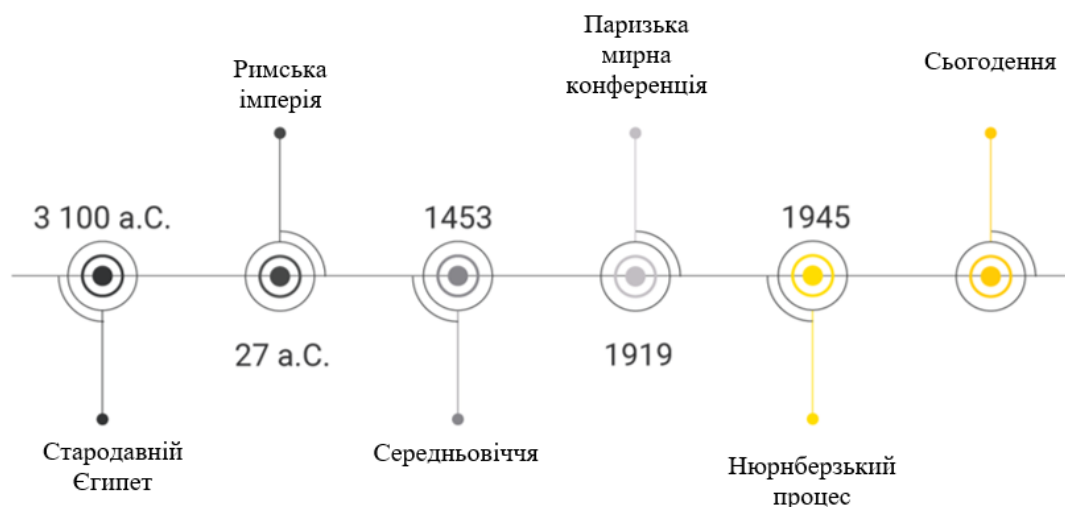

Рис. 1. Історична ретроспектива розвитку усного перекладу

країнах), у синагогах (перекладали Тору вголос), а також у відрядженнях, під час військових вторгнень і дипломатичних переговорів. Єдине, що дійсно змінилося в епоху Великих географічних відкриттів, – це використання нових мов. Під час своєї першої подорожі Криштоф Колумб виявив, що його перекладач, який розмовляв арабською та івритом, не дуже допомагав у спілкуванні мовою гінді. Пізніше на цьому шляху він вирішив найняти кількох корінних американців і навчити їх іспанській, щоб вони допомагали йому як перекладачі під час його наступної подорожі. Те ж саме сталося з іспанцями, які були в полоні у тубільців: вони вивчали мову та культуру, а потім служили перекладачами. У Європі французька замінила італійську як мову дипломатії у вищих класах, зменшивши потребу в перекладачах. Така ситуація тривала до Паризької мирної конференції 1919 року, коли учасники переговорів, особливо політики, почали відкидати перевагу французької мови на користь своїх власних мов. Розвиток контактів між державами на високому рівні та створення великих міжнародних організацій призвели до народження нової форми усного перекладу: синхронного перекладу. Послідовний переклад означав, що час, витрачений на переговори, потрібно було помножити на кількість мов, на які потрібно було перекласти кожне речення, що було дуже трудомістким процесом.

Незважаючи на це початкове небажання, практика синхронного перекладу розвинулася і почала використовуватися на деяких міжнародних конференціях. Але саме з Нюрнберзьким процесом синхронний переклад був остаточно прийнятий, тому що було важливо, щоб такий політично вимогливий процес не тривав довше, ніж могла б терпіти громадська думка. Відтоді синхронний переклад став необхідним не лише для великих міжнародних інституцій, таких як ООН чи ЄС, але й у світі бізнесу та культури, де люди використовують цей вид усного перекладу все частіше. Таким чином, особливо гостро постала потреба в перекладачах після другої світової війни, коли виникли такі міжнародні організації, як ООН та НАТО. Оскільки початкових дипломатичних мов – англійської та французької – уже не вистачало у міжнародній політиці, фах перекладача конференцій став самостійною професією. У ході розширення Європейського Союзу перекладачі мають такий попит, як ніколи раніше, оскільки ЄС закріплює за державами-членами право під час усіх офіційних зустрічей висловлюватися письмово та усно своєю рідною мовою. «Directorate-General for Translation» (DGT) Європейської Комі-

сії – це найбільша перекладацька служба світу. Вона розташована у Брюсселі та Люксембурзі і завдяки приблизно 560-тьом штатним перекладачам та 300-тьом – 400-тьом вільним перекладачам забезпечує щоденне порозуміння серед делегацій 27 держав-членів. Перекладацька служба виконує переклади для Європейської Комісії на усі офіційні мови ЄС [9].

Багато дослідників стверджують, що роль перекладача в професійному суспільстві ще не встановлена. Усі важливі події у світі неможливі без перекладача. Мовчазний лінгвіст Л. Келлі сказав: «Немає історії світу без перекладу». Однак клієнти вважають, що вони можуть краще перекласти за допомогою словника, і недооцінюють роботу перекладача та переклад. Багато перекладачів не цінують свою роботу і дозволяють маніпулювати собою. Тому необхідно працювати над підвищенням самооцінки перекладача, зміною розуміння нашого суспільства ролі перекладача, висвітленням труднощів цієї професії та підвищенням значення перекладу під час дипломатичних переговорів. Для цього необхідно проаналізувати, що таке переклад, які вимоги до перекладачів і як з ними працювати.

Слово переклад має кілька визначень. За словами Виноградова В.С. «Переклад – це особливий, унікальний і самостійний вид мовленнєвого мистецтва. Термін «переклад» часто вживається в двох значеннях: кінцевий результат роботи перекладача і процес. У найпоширенішому мовному розумінні сьогодні переклад визначається як «перетворення тексту однією мовою на текст іншою мовою».

Тому попит на перекладачів дуже великий. Лише знання мови недостатньо для таких завдань. Перекладач повинен вільно володіти тематикою, добре розуміти мову та вміти зосереджуватися кількох завданнях одночасно. Дослідження Всесвітньої організації охорони здоров'я показало, що усний конференц-переклад є третьою за стресом професією після пілотів і авіадиспетчерів. Варто відмітити, що перекладачам доводиться витримувати фізичне та емоційне навантаження.

Розглянемо різні види перекладу. При усному перекладі відтворюваний текст створюється одночасно з надходженням оригіналу або після надходження оригіналу. Існує два основних типи перекладу: послідовний, який відбувається після оригінального звукового тексту, і синхронний, який ми вважаємо необхідним, але майже паралельним вимові оригінального тексту. Зверніть увагу на інший вид перекладу – нашіптування (див. рис. 2).

Рис. 2 Види перекладу

Тепер визначимо особливості кожного із наведених видів усного перекладу.

1. Синхронний переклад. Цей особливий вид перекладу вимагає відповідних умінь і навичок, швидкої відповіді, хорошого словника, хорошого знання лексики, знання певних слів і вміння «слухати і говорити одночасно». На відміну від послідовного перекладу, синхронний переклад зазвичай відбувається на великій зустрічі з великою кількістю учасників. При синхронному перекладі перекладач зазвичай працює в кімнаті перекладу після конференц-залу. Кабіна звукоізована, тому перекладач слухає голос доповідача через спеціальний пристрій і одночасно перекладає через мікрофон. Учасники можуть прослухати переклад через спеціальні навушники. Сьогодні також є можливість слухати події по телефону. Слід зазначити, що усний переклад одночасно є великим випробуванням для перекладачів і вимагає не тільки тривалої підготовки, а й правильного облаштування приміщення, обладнання та необхідного обладнання тощо. Перекладачі зазвичай працюють парами і регулярно чергують, як правило, кожні 15–20 хвилин. Відповідно до законодавства (наприклад, ООН), перекладачі можуть перекладати лише рідною мовою. Але це правило не завжди діє. Фахівці акцентують увагу на таких факторах, які свідчать про важливість синхронного перекладу: психофізіологічна здатність говорити і слухати одночасно; психічне напруження, оскільки не можна зупинити оратора і попросити його повторити сказане; психічний стрес через велику кількість людей і труднощі з виправленням помилок в перекладі, психофізіологічно пов'язаний зі швидким темпом мови, синхроніст повинен говорити швидко, інакше оратор відстає. Так як оратори часто не замислюються про роботу перекладача, перекладач повинен бути підготовлений в манерах і навичках, оратор може говорити дуже швидко і читати текст, мова оратора може бути незрозумілою і незвичною.

2. Послідовний переклад. Послідовний усний переклад – це різновид усного перекладу, який відбувається під час зустрічей, розмов або конференцій, коли кількість учасників не велика. У цьому типі перекладу перекладач стоїть поруч із доповідачем. Доповідач має говорити максимум 5 хвилин. Тим часом перекладач записує все, що говорить оратор,

в своїх нотатках. Для досягнення більш ефективного результату перекладачі зазвичай використовують спеціальні скорочення або позначки, щоб зекономити час на запис ключових моментів промови. Розвинена техніка скоропису є діамантом у скарбниці ноу-хау перекладача. Будь-яка техніка перекладацького стенографічного скоропису завжди, однак, спирається на добре натреновану пам'ять перекладача, і є таким чином лише корисним доповненням до неї. Коли доповідач перестає говорити, перекладач починає повторювати сказане доповідачем іншою мовою на основі своїх записів. Перевагою такої роботи можна назвати, що вона не вимагає спеціального обладнання, такого як якісні мікрофони та навушники. Все, що вам знадобиться, це блокнот і ручка для роботи, щоб робити нотатки про те, що говорять спікери. Використання меншої кількості матеріалів також допоможе вам заощадити гроші на послугах перекладу. Цей метод також має свої функціональні переваги, а саме те, що він дає перекладачам більше часу для правильної передачі повідомлення оратора. Це корисно, оскільки кожна промова може звучати набагато плавніше та з відповідними емоціями, оскільки перекладачі мають більше часу, щоб подумки підготувати висоту та тон кожного речення, не втрачаючи з поля зору їхнє повідомлення. І їм не потрібно слухати і говорити одночасно, даючи їм час знайти найбільш підходящий спосіб перекладу, рівень узгодженості перекладу буде високим. При цьому одне й те саме повідомлення висловлюється двічі, спочатку вихідною мовою, а потім мовою цільової аудиторії, тобто тривалість самої зустрічі займає вдвічі більше часу, що може бути не ідеальним варіантом для зайнятих відвідувачів. Доповідачі також повинні знати, що їх перекладають, інакше вони не пам'ятають про паузу, щоб дозволити перекладачам виконувати свою роботу. Тому прямий контакт перекладача з доповідачем – це перевага послідовного перекладу і нею потрібно користатись.

3. «Шушутаж» (нашіптування). Як впливає з назви, цей тип перекладу виконується тихо та пошепки. Перевагою такого перекладу є мобільність перекладача і слухача. Однак такий переклад має свої недоліки. Учасники часто відволікаються на шепіт перекладача, а акустичні умови часто дратують самих перекладачів. Крім того, перекладачі часто сидять у незручних позах і змушені підвищувати голос. Кількість перекладених учасників не повинна перевищувати двох осіб. Шушутаж у порівнянні з іншими видами усного перекладу має безперечні переваги: ця методика дозволяє обійтися без встановлення спеціального обладнання на відміну від звичного синхронного перекладу, що значно здешевлює лінгвістичний супровід заходу; доповідачеві не треба переривати свою промову для того, щоб спеціаліст переклав промовлений текст – переклад здійснюється синхронно, тому часові втрати відсутні; шушутаж, як правило, виконується одним перекладачем, а не парою спеціалістів, які працюють по чергову, тому він дешевше стандартного синхронного перекладу; шушутаж зручний на екскурсіях, під час відвідання об'єктів культури або промисловості, коли кількість іншомовних гостей не велика, а умови не дозволяють використовувати техніку для синхронного перекладу. При цьому шушутаж має і серйозні обмеження: ця методика зовсім не підходить для багатолюдних аудиторій (більше чотирьох людей); як і у випадку стандартного синхронного перекладу спеціаліст змушений одночасно слухати, перекладати і промовляти текст, що вимагає від нього специфічних навичок і сильно втомлює. Тому плануючи довготривалі заходи слід врахувати, що максимальний період роботи перекладача не може бути більше двох-трьох годин. Шушутаж неможливий в ситуації шумного приміщення, оскільки слухач не зможе почути голос перекладача; перекладач при нашіптуванні свідомо використовує низьку гучність голосу і навмисне зменшує резонанс звуків, що може погіршити сприйняття інформації слухачем.

Отже, кожен із зазначених видів перекладу має свої переваги і недоліки, і рішення про те, який саме вид перекладу обрати, повинно прийматися на основі певних факторів, як от кількість мовців, обмеженість в часі, наявність технічного обладнання, яке є обов'язковим для синхрону, та інш. Тому варто розглянути специфічні риси видів усного перекладу в залежності від сфер застосування (Рис. 3).

1. *Віддалений відео-переклад*. У більшості випадків віддалений відео переклад (Video Remote Interpreting, VRI) виконується для міжнародних організацій та під час спеціалізованих відеоконференцій. Віддалений відео-переклад використовується, наприклад, коли доповідач знаходиться поза приміщенням, де проводиться конференція та спілкується з аудиторією з іншого місця. Він застосовується також для раундів запитань та відповідей. Проте, наприклад, в США такий сервіс працює здебільшого для перекладу жестової мови, який дозволяє глухій або слабочуючій людині спілкуватися з особою зі слабким слухом на місці за допомогою відеоконференції замість перекладача на місці. VRI особливо корисний, коли: бракує кваліфікованих перекладачів, наприклад, у сільській місцевості; та коли потрібен перекладач, а перекладач відсутній. VRI працює з обладнанням для відеоконференцій в обох місцях. Перекладач, зазвичай у кол-центрі, використовує гарнітуру, щоб почути, що говорить

Рис. 3. Види усного перекладу в залежності від сфери застосування

слухач. Поки слухач говорить, перекладач підписує все, що говориться на веб-камері. Коли глуха людина відповідає через веб-камеру, перекладач перекладає та озвучує. Глухі та чуючі люди можуть розмовляти з перекладачем так, ніби вони знаходяться в одній кімнаті. VRI не слід плутати зі службою відеотрансляції (VRS), яка перекладає телефонні дзвінки між двома людьми в різних місцях. Особлива відповідальність покладається на перекладача під час віддаленого відео-перекладу для органів влади, лікарень, або перекладу викликів до швидкої допомоги та поліції. У таких випадках кожне слово може зіграти вирішальну роль і, зрештою, вирішити питання життя та смерті. Наприклад, не припускаються жодні помилки у перекладі адреси для виклику автомобіля екстреної допомоги, адже у надзвичайній ситуації кваліфікований віддалений відео-переклад може буквально врятувати чиєсь життя. Якщо автомобіль екстреної допомоги прямуватиме до помилкової адреси, тому що номер будинку 45 було перекладено як 54, то лікарі даремно шукатимуть пацієнта в будинку 54-тому замість 45-го і врешті решт не зможуть вчасно доставити його до лікарні.

2. *Переклад під час переговорів.* Під час переговорів переклад зазвичай виконується послідовно. Перекладач знаходиться недалеко від клієнта (зазвичай сидить поруч) і передає мовлення в двосторонньому режимі. Оскільки мова йде про переговори, то вони проходять в більш вузькому колі, на відміну від формату конференцій чи симпозиумів, тому учасники є представниками (носіями) двох іноземних мов, а не багатьох. Тобто перекладач виступає в ролі проміжної ланки між двома сторонами, від якості його перекладу напряду залежать результати переговорів і відповідно підписання чи не підписання важливої угоди між цими учасниками. Іноді до такого виду перекладу може залучатися другий перекладач, вони можуть працювати по черзі або разом, тоді мовна пара розділяється і робота перекладача полегшується тим, що йому не потрібно перемикатися з однієї мови на іншу і навпаки, а працює в одному напрямку відтворення мовлення. Проте враховуючи конфіденційність обговорюваної інформації, перевагу все ж таки надають одному перекладачу. Бувають і випадки, коли учасники пермовин володіють мовою співрозмовника, проте на випадок непорозуміння, все ж таки запрошують перекладача, який вступає в роль лише за потреби.

3. *Переклад на виставках.* У багатьох країнах світу переклад на виставках користується

попитом. На форумах, під час прес-конференцій та інтерактивних презентацій переважно здійснюється синхронний переклад, для експонентів на стенді – послідовний. Особливо складними з огляду на термінологію є спеціалізовані виставки. Тож вигідно щоразу регулярно перекладати під час тієї самої спеціалізованої виставки. Перекладач має перевагу, якщо він не тільки належним чином підготовлений з точки зору термінології, але й знає місцевість. Довгі виставкові дні захоплюють і дарують багато нових фахових контактів. Для перекладу на виставках зазвичай запрошують досвідчених та витривалих колег, які працюють зі мною щороку.

4. *RSI.* RSI означає віддалений синхронний переклад. Цей вид перекладу виник завдяки новим технологіям, глобалізації, поширенню багатомовного віртуального спілкування та прискоренню ритму сучасного ділового життя. Міжнародні організації та діловий світ, а також державні установи все частіше запитують RSI. RSI, дещо суперечливий і, можливо, технологічно незрілий, проте зарекомендував себе як нова форма інтерпретації в усьому світі. Особливу роль у зовнішньому синхронному перекладі відіграє технічне оснащення, спрямоване на забезпечення якості звуку та зображення, а також безпеки та надійності спілкування під час конференції. У випадку багатоканального зв'язку інші компоненти, такі як резервне підключення до Інтернету, професійні навушники та відповідне середовище в центрі перекладу, звичайно, необхідні для забезпечення ідеальної багатомовної комунікації під час дистанційного перекладу. Дистанційний синхронний переклад виконується перекладачем із спеціального робочого місця, кабінету клієнтської консультації або центру RSI. Зазвичай, як випливає з назви, RSI передбачає відеозв'язок, але його також можна виконувати через аудіоканал. Особливо якщо мова йде про конфіденційну інформацію, перекладачу краще працювати в приміщенні однієї зі сторін. Інтерв'ю зазвичай записується, включаючи переклад. Професійний перекладач завжди ретельно готується до кожного зовнішнього перекладу.

5. *Телефонний переклад.* Усний телефонний переклад часто використовується для коротких дзвінків, а також для професійних конференц-дзвінків. Конференц-зв'язок організовується за участю перекладача та двох і більше учасників. Перекладач працює стабільно. Зазвичай використовується тільки аудіоканал без зображення. Переклад по телефону для державних установ та

інших громадських організацій часто організовується так, що перекладачі працюють за дзвінками та приймають дзвінки протягом зміни. У приватному секторі телефонні конференції часто узгоджуються та плануються заздалегідь, і перекладач має час для підготовки. Зазвичай це міжнародні телефонні зустрічі з клієнтами, постачальниками або віртуальні зустрічі з багатонаціональними проектними командами.

6. *Суспільний переклад*. Цей вид перекладу користується попитом серед органів державного управління або влади, саме тому його називають суспільним або громадським перекладом. Він вдало доповнює основний спектр перекладацьких послуг. Відповідні перекладацькі навички включають володіння перекладацькими техніками, прозорість, неупередженість, дотримання стандартів професійної етики та нейтрального культурного посередництва.

7. *Переклад у сфері охорони здоров'я*. Технологічний прогрес і поява економічних можливостей подорожувати світом дали людям багато можливостей шукати медичної допомоги та лікування в інших країнах. Медичний переклад ніколи не був настільки важливим, як зараз. Поряд з перевагами медичного туризму існує кілька проблем, зокрема мовний бар'єр. Для того, щоб перекладати для потреб системи охорони здоров'я, перекладач повинен мати відповідні навички та кваліфікацію, знання лікарняних процесів, медичне розуміння та професійну медичну термінологію всіма мовами роботи перекладача. Враховуючи значний ризик відповідальності, лише висококваліфіковані перекладачі залучаються до такої сфери на відміну від загальнодоступних перекладачів, медичного персоналу лікарні чи навіть знайомих, родичів чи друзів пацієнта, особливо якщо йде мова про професійний публічний переклад у рамках страхування відшкодування. Необхідні навички перекладача включають, як зазначалося вище, відкритість, об'єктивність, досвід культурного посередництва тощо. Конфіденційність є необхідною умовою медичного усного перекладу та основою довірливих стосунків між лікарем і пацієнтом.

8. *Переклад для судових органів*. Переклад для судових органів визначається за місцем, де

виконується переклад. Ця діяльність регулюється законодавством згідно з Законом про винагороду експертів, усних і письмових перекладачів, а також винагороду суддів на громадських засадах, свідків і третіх осіб (JVEG). Переклад може виконуватися синхронно або послідовно, з чи без використання системи «радіо-гід». Часто, особливо під час нетривалих перекладів, працює лише один перекладач. Залежно від обставин, він може перекладати пошепки або – під час допиту свідків – голосно для усіх присутніх у залі суду. Як правило, для такого виду перекладу треба скласти судову присягу або отримати повноваження від органів влади. Завжди добре, якщо перекладач знає процесуальні норми, володіє юридичною термінологією та має змогу підготуватися.

Висновки і пропозиції. Аналіз розглянутих матеріалів дозволяє зробити висновок, що переклад як інтелектуальна діяльність є не тільки комплексним, але складність перекладу зростає ще й наступним чином: під час перекладу часто не уникнути дуже стресових ситуацій. Не існує надійних принципів і методів перекладу. Немає механізму зберігання даних та досвіду перекладу. Тому перекладач не просто іноді невидимий, але й часто є першопроходцем. Звичайно, у перекладачів є словники, але під час усного перекладу просто нереально встигнути ним скористатися. Крім того, складність професії усного перекладача ще більше посилюється тим фактом, що це унікальна професія. Те саме стосується актора, який виступає один перед публікою. Перекладач повинен повністю поклатися на власний досвід та вміння. Він не може звинувачувати колег по роботі у своїх помилках і повинен самостійно розбиратися в проблемах. Тому професія усного перекладача важка, виснажлива і напружена. Жодна інша професія не дає стільки невирішених проблем, які виникають фактично щохвилини. І ви завжди вирішуєте ці проблеми. Завдяки цій професії можна знайомитись з великою кількістю людей, побачити багато чужих країн, довідатись про інші звичаї і при цьому постійно самовдосконалюватися: пізнавати світ і тренувати мову, як рідну, так і іноземну.

Список літератури:

1. Diaz-Cintas J. New Trends in Audiovisual Translation / J. Diaz-Cintas. *Frankfurt Lodge: Multilingual Matters*, 2009. 270 p.
2. *Усний синхронний переклад – найекстремальніший вид перекладу*. URL: <https://everest-center.com/usnyj-synhronnyj-pereklad-najekstremalnishyj-vyd-perekladu/>.
3. Зінукова, Н. В. (2017g). Методика формування фахової компетентності усного перекладача у магістрів-філологів: результати експериментальної перевірки. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*, LXXX (1), 2017. С. 142–147.

4. Richard W.J. Pragmatics and Cinematic Discourse. *Lodz Papers in Pragmatics*, (8), 2012. pp. 4-14.
5. Serban A. *Audiovisual Translation in Close-Up: Practical and Theoretical Approaches* / A. Serban, A. Matamala, J.-M. Lavour. Bern : Peter Lang, 2012. 320 p.
6. Ребрій О.В. *Основи перекладацького скоронису* / О. В. Ребрій. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 152 с.
7. Standards. Interpreting facilities. URL: https://ec.europa.eu/info/departments/interpretation/standards-interpreting-facilities_en.
8. Chaoui P. Remote interpretation. 31 Aug 2020. URL: <https://untoday.org/remote-interpretation>.
9. *Der EU gehen die Dolmetscher aus*. URL: <http://www.kleinezeitung.at/nachrichten/politik/eu/2287362/eu-gehen-dolmetscher-story>.
10. Мирам Г.Э. Профессия: переводчик / Г.Э. Мирам. Київ : Ника-Центр, 1999. 160 с.

Holovnia A. V., Shcherbyna A. V., Hastynshchykova L. O. TYPES OF INTERPRETATION AND AREAS OF ITS APPLICATION

The article examines the specific features of oral translation and areas of its application. The authors research the main features of oral translation, briefly describe the historical aspects of the emergence and development of this translation type. It is determined that during oral translation, the creation of the translated text can occur either in parallel with the perception of the original, or after the perception of the original is completed. The article describes in detail the main types of interpretation, namely the specifics of performing consecutive interpretation, simultaneous interpretation and “whispering”. The authors researched and identified the main areas of interpretation application (public translation, translation during negotiations, translation in the field of health care, translation for judicial authorities, etc.). Regardless of the common features of the professional activity of the usngo, each field of application directly affects the requirements that are placed on such specialists. The article also lists the factors that determine the difficulty of simultaneous translation: psychophysiological discomfort associated with having to speak and listen at the same time; mental stress is associated with the fact that the speaker cannot be stopped and cannot be asked to repeat what was said; mental stress associated with a large audience and the difficulty of correcting a translation error; psychophysiological load associated with the fast pace of speech, the synchronist must speak quickly, otherwise he will “fall behind” the speaker. Thus, in a matter of seconds, the interpreter must catch the meaning of what was said and, after recoding it in another language, express it with linguistic means and already monitor the further flow of the speech in order to catch the next sentence.

Key words: translation, oral translation, simultaneous translation, consecutive translation, “whispering”.